

ESPI GROS

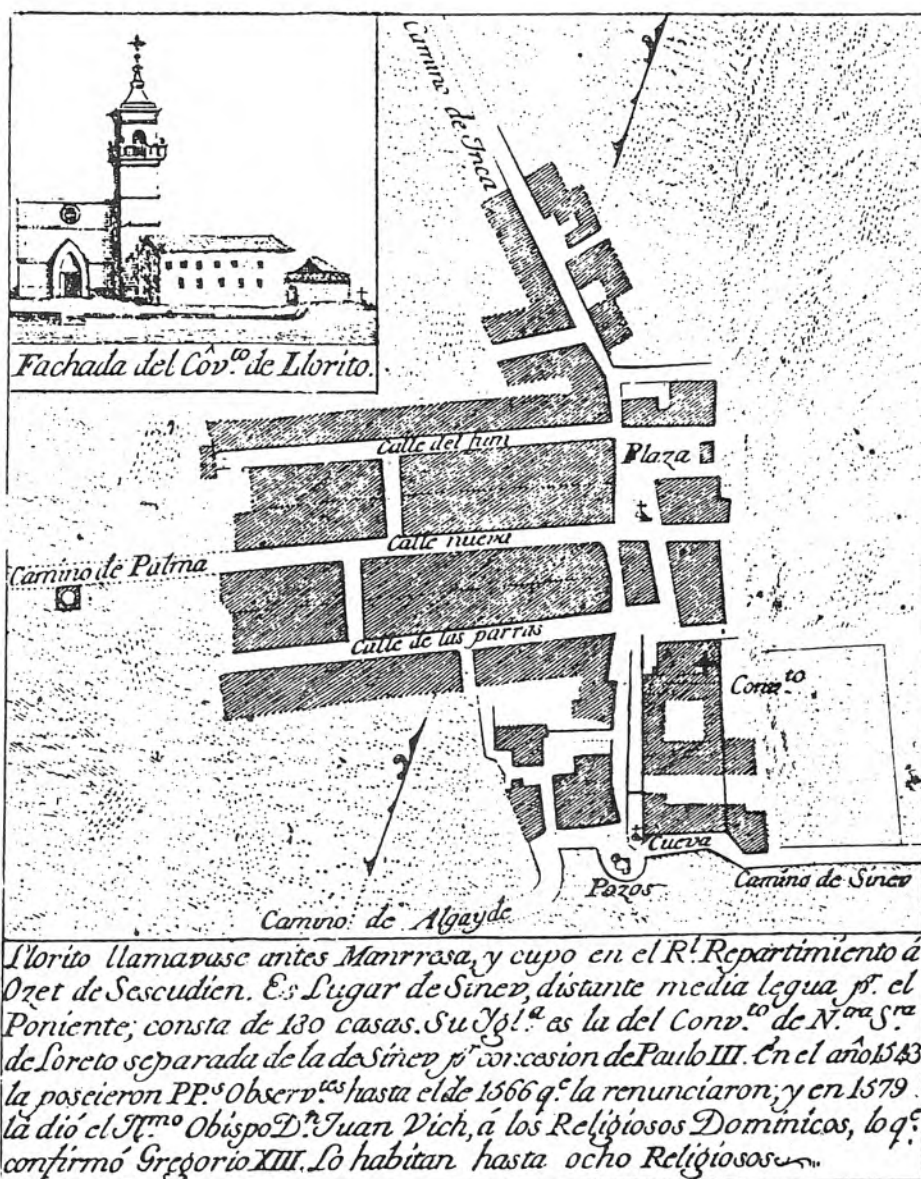
PRENSA
CADA

BUTLLETÍ INFORMATIU n.º 10 any: II LLORET DE V.A.

II ÈPOCA

Depòsit Legal P.M. 623-79

SETEMBRE 1980

Pla icnogràfic del poble de Llorito, traçat per Jeroni Berard i gravat per Josep Muntaner l'any 1786. S'hi poden veure els camins principals que arribaven al poble i els carrers més antics de la població.

SUMARI

NOTICIARI

NOTICIARI..... 3
 Càmbra Agrària.
 Parròquia.

LOCAL..... 4
 Parròquia.

RACÓ PER A LA POESIA..... 6

CONVERSA ENTRE SA CADENERA I ES PINSA
 per es germà major d'en Joan
 Curolla..... 7

RACÓ PER A LA LECTURA per C.B.B. 8

CULTURA.....9

EXCLUSIVA. Com atravessà l'Atlàntic en
 Geroni Brines ? (VII)..... 10

COL.LABORACIONS..... 11
 Cossos, normes i sistemes... persones
 per Felip Mònar..... 11

Así he visto las fiestas per
 Maria Oliver..... 11

Diàlegs dins les fosques del no-rés
 per Felip Munar..... 12

ESPAI OBERT..... 12

PERSONATGES. L'amo En Sebastià Rei.... 13

PAGINA D'HUMOR..... 15

Càmara Agrària

MOLINO DE PIENSOS

El Pleno de esta Càmbra, en sesión celebrada el pasado día 13 de agosto, entre otras cosas se planteó el problema del Molino de Pienso.

El Molino Triturador de Pienso, propiedad de esta Càmbra, nos plantea unos problemas por las molestias que por el ruido y polvo causa a los vecinos más cercanos, y por las pocas condiciones que reúne el local y amenaza de ruina del mismo.

Se consideró que el molino hoy presta un servicio al vecindario, y que por tal motivo no debe retirarse.

Entre otras soluciones, se acordó - por unanimidad pedir al Ayuntamiento, solicitara a ICONA, (si así lo aprueba y lo considera oportuno y provechoso para la vecindad) nos cediera una parcela de terreno en la comuna, donde crease menos perjudicada la misma, pero a ser posible cerca del tendido eléctrico suficiente para la edificación de un local para la instalación del molino y para que sirviera para guardar las máquinas que vaya adquiriendo esta Càmbra u otras funciones en beneficio del agricultor.

Parròquia

BATIAMENTS

Dia 25 de Juliol:

**-Guillem Magí Pastor Ferrer
 fill de Guillem i Margalida
 va néixer dia 26 de Juny**

PARROQUIA

LOCAL

NUESTRA SEÑORA DE LORETO
LLORET DE VISTA ALEGRE

Dia 18 d'Agost varen començar A continuació donam relació de la col.laboració del poble demostrada fins ara, esperant que continuarà fins que tot arribi a n'el final.

A) El poble ha col.laborat:

DONATIUS:	1 donatiu de	100
	4 donatius de	500
	16 donatius de	1.000
	1 donatiu de	1.200
	2 donatius de	1.500
	16 donatius de	2.000
	1 donatiu de	2.500
	8 donatius de	3.000
	1 donatiu de	3.700
	4 donatius de	4.000
	39 donatius de	5.000
	1 donatiu de	6.000
	2 donatius de	8.000
	2 donatius de	10.000
	1 donatiu de	20.000

TOTAL 356.500

PRESTECES:	2 préstecs de	10.000
	16 préstecs de	5.000

TOTAL 100.000

REGALOS: 2 porcelles, 1 cuixot, -
1 barral de vi, 3 ensaïmes,
2 capsos de pursos, 2
botelles de xampany, 2
capsos gegants de patatilla.

COL.LABORACIO de la Comissió de Música, organitzant una Vetlada Recreatiu Musical, aportant juntament amb la rifa: 57.500 pts.

TOTAL DOTBERS
514.000

B) La Comissió d'Obres:

-Va decidir presentar el balanç dels donatius i préstecs a la porta de l'església d'una forma que ningú fos honrat o despreciat.

-Ha comprat les bigues i bovadilles de ciment armat a n'el preu abans de la darrera pujada a un 20% de descompte. Com també una biga de ferro, que encara no sabem el preu.

-Va organitzar la rifa i col.laborà a les comèdies de Sant Jaume.

-Ha redactat i signat una instància a n'el Sr. Director General de "La Caixa", demanant-li la seva ajuda per instal·lar un equip d'altaveus a n'el Centre.

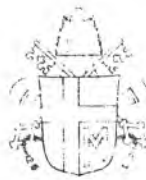
C) Mà d'obra, tractors, camions...

Totes aquelles persones que vulguin ajudar d'aquesta manera, poren avisar a n'En Toni Niell, senyalant quines hores, dies o setmanes poren estar disponibles per ajudar a les obres. D'aquesta manera, podrem avisar les persones que a un moment donat sien necessàries.

.....
Tot això, la col.laboració del poble i la feina de la Comissió d'obres, és una mostra de que el poble veu amb bons ulls les obres que es volen dur a terme, lo que ens fa aixecar la moral de no aturar-nos fins arribar a la seva realització.

Agraït per tot.

EL PAPA

Juan Pablo II pide oraciones para el Sínodo sobre la familia

LA SETMANA DE SETEMBRE - 80

(Reflexió i Programació Pastoral)

Estimats germans de l'Església - de Mallorca:

Després de la revisió del Curs - pastoral 1979 - 80, que acabam de - fer el passat dia 27 de Juny, vos - escric per a convocar-vos, amb goig i esperança, a la III Setmana de Reflexió i Programació pastoral.

Aquesta Setmana, com vos deia en la convocatòria de l'any passat, -- "vol ser un espai de reflexió pastoral i de programació d'accions concretes que ens ajudi a encaminar de guament el curs a més d'un àmbit - de convivència fraterna i alegre, i de pregària en comú".

S'ha elegit com a tema central - de la Setmana el de la PASTORAL DE LA JOVENTUT, amb atenció els diversos camps que ha d'abastar -animació, catequesi, militància, vocació, etc...- i des de l'opció feta a la Setmana de Setembre - 79 per a una pastoral evangelitzadora, a l'entorn d'aquestes dues preguntes: ¿Quines interpel.lacions fa la joventut, com a exponent i portaveu - del món d'avui, a la nostra Església? ¿Quines respostes deu i pot donar avui l'Església mallorquina a aquestes interpel.lacions?

Voldria que tots els qui llegiu aquesta carta participàssiu de la - meva esperança en els fruits d'aquesta III Setmana de Reflexió i Programació pastoral, vos disposàssiu a participar-hi i, ja des d'ara, encomanàssiu a Déu els seus treballs i pregàssiu pel bon resultat que - n'esperam.

Amb tot l'afecte del vostre amic i Bisbe

Ciudad del Vaticano. (Efe).— El Papa Juan Pablo II, en un documento publicado el jueves, pide a los católicos del mundo entero que recen por el Sínodo de los obispos, que se reunirá en Roma, a partir del 26 de septiembre, para ocuparse del "papel de la familia cristiana en el mundo contemporáneo".

La carta "Appropinquat iam" está dirigida con este propósito por el Pontífice a "los obispos, sacerdotes y fieles de toda la Iglesia católica". El Papa afirma que la imagen de la familia, "fundamento de la sociedad" e "iglesia doméstica", ahora es frecuentemente empobrecida, ofuscada y quizá, incluso, profanada".

Por ello, insiste el Pontífice, es preciso que el Sínodo, compuesto por unos 300 representantes de todos los episcopados del mundo, "manifieste lo que quiere decir seguir a Cristo en la vida matrimonial y familiar", porque "es necesario que las familias de nuestro tiempo sepan remontarse a mayor altura". Toda la Iglesia deberá estar presente, en cierto sentido, en el Sínodo; presente, sobre todo, con la oración y el sacrificio.

Esa petición el Papa la dirigió especialmente a los enfermos, a las Ordenes contemplativas y a las familias cristianas. "El día principal de la oración por el Sínodo será el domingo, 12 de octubre. Deseo que en ese día se eleven plegarias públicas en todas las Diócesis, en las parroquias, en las iglesias, según las indicaciones de los pastores".

"Invito —concluye Juan

Pablo II— para aquel día, si es posible, a Roma a los representantes de las familias de toda la Iglesia, para que puedan encontrarse con el sucesor de Pedro y con los padres del Sínodo, manifestando, de esta manera, la presencia espiritual de todas las familias de la Iglesia, unidas en la fe y en el amor".

Además de esta carta, se ha dado a conocer una plegaria compuesta por Juan Pablo II, cuyo texto es: "¡Oh!, Dios, de quien procede la paternidad en el cielo y en la tierra, Padre, que eres amor y vida, haz que cada familia humana sobre la tierra se convierta, por medio de tu Hijo, Jesucristo, nacido de mujer y del Espíritu Santo, fuente de caridad divina, en verdadero santuario de la vida y del amor para las generaciones que siempre se renuevan.

Haz que tu gracia guíe los pensamientos y las obras de los esposos hacia el bien de sus familias y de todas las familias del mundo. Haz que las jóvenes generaciones encuentren en la familia un fuerte apoyo para su humanidad y su crecimiento en la verdad y en el amor. Haz que el amor, corroborado por la gracia del sacramento del matrimonio, se demuestre más fuerte que cualquier debilidad y cualquier crisis, por las que a veces pasan nuestras familias. Haz, finalmente, te lo pedimos por intercesión de la Sagrada Familia de Nazaret, que la Iglesia, en todas las naciones de la tierra, pueda cumplir fructíferamente su misión en la familia y por medio de la familia".

Dates: 19 - 20 i 26 - 27

Racó per a la poesia

-5-

*El cel està banyat.... de les
llàgrimes dels homes.*

Comin de puntas demunt la terra crivada
no de sed tan sols- de fam, de por, de
mostrant les grosses dents antany blanques
i la cara plena d'arrues musties i seques
Ja no basten llàgrimes amb paraules,
ni plors amb crits d'agonia.

No, no basten les petjades per camins
Ni la força per tocar uns papers...

i uns interessos/
I tu t'esforces allargant la penosa agonie

del pes de tants d'anys demunt la nostra es-
quena. T'esforces per demostrar una realitat
que ja heu perdut: la que véreu imposar, i e-
cara era. T'esforces aguantant la paraula d'
Déu el vostre cervel i atacant les manifesta-
cions de lluita pràctica per la senzilla raó
que van en contra els vostres interessos.

Si, veritablament encara vull quedar a les
fosques i esser no-res. Tanmateix a la vostra
claror hi veuen menys encara.

FELIP MUNAR I MUNAR

*Nit dels quinze anys-
per C.B.B.*

Tenia el cap ple de somnis
l'ànima adormida
i el cor despert...
els ulls entelats per l'ombra,
les mans trencades per por,
la boca, tremolosa,
i, el somriure quasi mort...
la innocència vençuda,
el passat mig esquinçat,
i, el demà ple d'aventures,
es desvenia mig esborrat...
Era una nit qualsevol,
fosca de música,
paraules d'alcohol,
figures que es moven,
llums enguinyant mil colors,
mirada pintada,
somriure forçat,
i, l'ànima mil promeses
volguent fer-se realitat...

Havent. Föt sor no haviem existit eri.
Han desaparegut de l'aigua les ruess amargues
del cos/
i no ha quedat res, com si per la mar hegués-
sin mort/.
El vent forçat recou l'aire però acaba vençut.
Unes passions renegudes per l'esperit es des-
perten/
i llamps, teons perduts per l'infinit de l'U-
nivers es pagu
Records de valles costums i d'antigues alian-
ces/
venen a l'imaginació, floreixen herbes seques,
arruades, mortes;/
i acaben com la flor, trista flor morta, tom-
bada vers la terra./
I una estrella pareix resplandir; sobresur-
tirà demunt els núvol
i correrà, mirarà, però no es mourà d'allà
mateix. Núvols i camins felços
Terra plena de sonyes borrades per les gene-
racions que venen i passen,
d'homes que viven-viven?- per a tornar-s'en
satisfets-satisfets?-
d'haver deixat una senya entre els altres amar-
gats fora ulls;/
trepitjaran la senyal i amb el dit en faran
una altra demunt.

FELIP MUNAR I MUNAR

*A un temps que agonitza.
per C.B.B.*

Manquen flors dins els nostres somnis
que dibuixin el perfil del trist som-
riuere
i perfumin la nostàlgia del nostre temp:
temps...
Manca una rialla fresca que parli amb
la veu alta
i sempre sense por...
Manca la imatge d'un cos ferme
que sempre amb la mà oberta
senti l'ànima per a lluitar...
Manca un avui de promeses
Que senti la veritat al cor
i estreta l'ànima
tregui la força
i pugui amb la veu calmosa,
segur deixar de "plorar"...

CONVERSA ENTRE SA CADERNERA I ES PINSÀ

per Es germà major d'En Joan Curolla.

L'amo En Joan Curolla impressionat per sa conversa fantàstica que havia escoltat el mes passat quan sestava davall ses branques des Pi Gros entre sa Cadernera i es Pinsà va decidir tornar-hi i sa sorpresa fou que altra vegada tornà trobar a sa Cadernera i es Pinsà que havien armat conversa. Aquesta és sa conversa que va poder sentir, això si, va haver d'escoltar molt i amb una bona orella perquè s'ho contaven en veu molt baixa:

CADERNERA.- Què et dugueren cap carta de l'Ajuntament?

PINSA.- Ara que ho dius, crec que si. I crec que va esser em Miquel, es saig, qui la va dur. Però quan vaig veure que estava en català no vaig voler llegir-la. Saps aquest Ajuntament quins fueros que ha agafat!

Però tot sols s'aturaran.

CADERNERA.- Idò, amb una paraula, que no saps que deia sa carta.

PINSA.- No. Jo en tenc prou en pre ocupar-me de ses meves coses. Bé, però si tu la llegires, supòs que em pots contar qued deia.

CADERNERA.- Se tractava de que l'Ajuntament convocava a tot es poble a una taula rodona per parlar sobre es problema que aquests des MOPU han provocat amb això des Plà de Delimitació.

PINSA.- I que és això des MOPU?

CADERNERA.- Es Ministeri d'Obres Públiques i Urbanisme.

PINSA.- Ah! I tu que hi anares a aquesta taula rodona.

CADERNERA.- Si, vaig poder guaitar per una finestra que estava oberta.

PINSA.- Què et va pareixer?

CADERNERA.- Es fet de convocar una taula rodona per demanar s'opinió des poble davant un problema ja s'ha de valorar molt. Pensa que en quaranta anys é sa primera vegada que demanen s'opinió a es poble.

PINSA.- Ide què parlaren?

CADERNERA.- Primer explicaren ets antecedents des Plà i vaig poder veure que ho havia encarregat s'altra Consistori. Després tocaren es punt més conflictiu que és es de sa zona de reserva que segons es Plà hi ha damunt Ca'n Toni de Sa Riba. Digueren que es MOPU s'havia equivocat posant aquesta zona però que si es poble ho volia es pot convertir amb una plaça.

PINSA.- Supòs que es qui escoltaven degueren fer qualque pregunta.

CADERNERA.- Mira, sí; precisament es fill d'En Toni de Sa Riba en va fer una en es batle.

PINSA.- I es batle que li va saber contestar?

CADERNERA.- Si, li va dir a veure si no havia escoltat perquè allò que demanava ja ho havia dit dues vegades.

PINSA.- I es que l'any passat feren cant de trui amb ses camisetes de "Lloret diu no en es Pla Urbanistic" hi devien esser?

CADERNERA.- I ara que ho dius, crec que només n'hi vaig veure un o dos.

PINSA.- I de que més parlaren?

CADERNERA.- Es batle va dir que si es poble ho volia també es podien comprar tarongers des Convent i així es podrien aprofitar per fer una zona d'equipament.

PINSA.- Ja hem pareix molt bé. Però pas ànsia de que aquest Ajuntament no es vulgui allargar més que es llançol.

CADERNERA.- Que và! Pensa que tot allò que siguin millores pes poble sempre convénen.

PINSA.- Amb això tens tota sa raó?

CADERNERA.- Amb això i amb altres coses...

PISA.- I què més hi ha pes poble?

CADERNERA.- A principi de mes va haver-hi ses Festes de Sant Domingo.

PINSA.- I que tal verén anar?

CADERNERA.- Pensa que jo només les vaig veure de dia, perquè durant sa nit.. tu ja ho saps, solc dormir. Però per allò que vaig veure de dia et diré que estaven molt animades, sobretot amb el Di-roni i es passacarrers per ets al.lots.

PINSA.- I sa gent que diu d'aquests quatre jòvenets que les dugueren?

CADERNERA.- Si vols que et digui sa veritat la sent que xerra, però com tu saps, sa gent sempre xerra.

PINSA.- Vedell salat!

CADERNERA.- Què te passa?

PINSA.- Què no te n'has adonat?

CADERNERA.- De què?

PINSA.- Crec que han fotut una escocetada per devers es pi.

CADERNERA.- Ja pot esser, com que a s'ha obert sa caça...

PINSA.- Idè jo me'n vaig de per aquí, vaig de perdigons. Quaranta llamps Societats des...!

CADERNERA.- Ets un covard, que te anses que et tiraran; fossis una perdiu al volta et tocassin alguna ploma.

PINSA.- No vull saber res més, me'n vaig. Fins es mes qui ve.

RACÓ per a la LECTURA

per. E.B.B.

Fullejant la nostra premsa es pot comprovar com la polèmica català-mallorquí encara és un tema vigent molt allunyat d'una visió real i conseqüent. És trist avui encara seguir arrelats a unes idees absurdes i no voler assimilar i acceptar una realitat tan clara a tots els àmbits. Els diaris recollen tota una sèrie quasi innumerable d'articles que opinen al respecte, guiats d'unes idees molt personals i manques de fonament. Per això, i sense cap doble intenció voldria anomenar un llibret que avui hauria d'esser considerat desfessat i d'una temàtica prou clarificada, però que segueix tenint una actualitat indiscutible. Em refereixo al llibre: POLEMICA D'EN PEP GONELLA, Edit. Moll.

El llibre tal vegada resoldrà totes aquestes confusions i ajudarà a comprendre la problemàtica i la verdadera sol.lució a l'hora de donar la nostra opinió sobre el tema tan polèmic com és el de català-mallorquí. I, dic que em sembla un llibre que hauria de considerar-se desfessat perquè apareix l'any 1972 com a producte d'un problema vigent en aquells moments. El llibre és el recull d'una sèrie d'articles del Diario de Mallorca; el primer en destepar la ferida va ésser un tal senyor que firmava amb el pseudònim de "PEP GONELLA" i que donava la seva opinió sobre el català i "la llengua mallorquina" (?), bé, la veritat és que el seu article va resultar esser tan discutit que durant setanta-cinc dies el tema ocupà la pàgina "Letras" del citat diari, essent els autors de la més variada condició i ideologia.

No oblidem les acertades paraules d'en Jaume Vidal Alcover: "...Davant una llengua i els seus problemes, cal comportar-nos com a persones d'estudis, de normes i directrius clares; no com a individualistes ferotges".

CULTURA

UN POC D'HISTORIA

(segueix de

la Revista número 6)

DE SA COMUNA DE LLORITO

practicar aquest mateix batle amb un altre regidor i es secretari devors el dia 10 de Desembre de 1907. En aquesta ocasió va dir es dit batle una cosa per l'estil d'aquesta: Dins poc temps, aquesta Junta finirà, perquè ja s'acaben els dos anys que li va concedir s'Ajuntament. Però es secretari de sa Junta li contestà en molt d'aplom: «Aquesta Junta té sa vida que li dona sa llei, i no sa que li dona s'Ajuntament». No sabem tot lo que va passar, eualque cosa, si; pero enant acabaren els dos anys, s'Ajuntament no va dir res a sa Junta; i justament l'any 1908 s'allargà sa vida d'els ajuntaments, i també quedà allargada sa vida de sa Junta per sa mateixa rahó. Aquesta ralió o motiu era qu'els ultims del 1907 no hey hagué eleccions d'ajuntaments, i per això a principi de l'any 1908 no se renovaren aquestes corporacions municipals, perquè estava pròxim a oprovarse es projecte de llei d'Administració o Régimen local; però un poc antes de ser aprovat, va caure es govern i es projecte. ¡Llastima per Llorito que no quedàs aprovat! Hauria quedat deslligat casi de tot, d'es domini i administració de Sineu.»

Els defensors del bens i drets de Llorito, tement aquella especie d'amenaça, o ses paraules d'es batle de Sineu, se desvotlaren i anaren a consultes i regiraven papers i documents! i feren publicar demunt es diari «Gaceta de Mallorca» una reseña dels drets de Llorito sobre administrar sa Comuna per medi d'una Junta Administrativa, i de lo qu'havia manifestat es batle respecte de s'acabament de sa Junta. Estaven ben prevenguts; però ni s'Alcaldia ni s'Ajuntament digueren res a sa Junta; i aquesta va continuar sa seva administració.—Hey ha que dir que a sa Junta de llavors, per traició d'un company, hey havia dos amics de Sineu, i un dells era vocal contra llei, perquè ja era rejidor; però per ignorancia, covardia o porosa d'uns, i frescura o cosa pitjor d'altres, va seguir desempenyant els dos carrecs. ¡No venia a una falta a sa llei! Era aquell mateix qui va ser batle fora llei o contra llei.—Aquella temporada, demunt es periòdic citat sartiren altres ressenyes o snetsos sobre abusos i mals servicis comesos a Llorito. Però els de Sineu no contestaren may. Casi per tot Mallorca se parlava de Llorito i en compassió d'aquest poble i en censures p'es caciquisme de Sineu. I segons noticies recnhides de punts de bastant autoritat, aquella campanya demunt es periòdic va fer atmósfera de simpatia i compassió per Llorito a algunes esfores d'altura. Lo cert es, que de vers els ultims de Maig d'aquell any 1908 sa Comissió provincial va acordar es dictamen de que s'administració de sa Comuna correspon a sa Junta de Llorito i no a s'Ajuntament de Sineu. I es 3 de Juriol signent es Governador va fallar amb aquest sentit. ¡Prop de quatre anys va dormir aquest expedient! Los havia de cumplir p'es mes d'Octubre.

Si aquest expedient va dormir prop de quatre anys, també va veure quatre Governadors. S'enten, va correr, o va està aturat, o va rossegar, o estava aufegat i fins i tot creim que se morí, o'l mataren. Durant aquest temps verem aquests governadors, i, ¡ay si no los veim!, i eualque vegada los parlavem un poc claret i en cert to d'aqueixa. ¡Meem!, ora un temps de caciquisme. Pero es tercer governador, per lo vist, no anava gaire llatí en sos amos o

directors des partit, i no volia esser governat per ells. Un d'aquests compinxes se va queixar perquè no li havia fet a sabre sa dimissió. Idò aquest Governador, an els qui anaven de Llorito los escoltà, i enseguida demanà an es secretari s'expedient de Llorito, i sa gent d'aquelles oficines no'l va trobar. No es raro això en temps de caciquisme, perquè certes coses no se troben, o se perden, o les perden. ¡I per paga a Llorito no tenien resguard! Llavors es Governador preguntà an es de Llorito, si tenien copia o es borrador d'es recurs; i com va veure qu'en tenien, ell mateix va fer i va donar es borrador de s'encabessament d'es recurs que per segona vegada s'havia de presentar, encarregant que dins pocs dies el presentassen. Així se va fer, i a tota màquina; i ell mateix, es Governador, cridant es secretari, li entregà pe sa seva es recurs, i li manà qu'estengués es propi resguard. Ja tongueren resguard; que antes non teniem. ¡Ay si no arribam a tenirne! Si he-hi hagués hagut peresa qu'haurien tengut? Preniu nota pererosos i criticós, dels qui corren i trebayan, que només sabeu dir: qui fa bé an el comú n'on fa a ningú. Pocs dies després de tenir noltros aquest resguard, sen va anar, renunciat es carrec, aquell Governador digníssim i justicier. Ja va estar resuscitat s'expedient, i va correr i en s'altre Governador va quedar resolt i fallat.

No acabaren aquí ses peripecies de sa Junta pe ses arbitrarietats de Sineu. D'una subasta de 75 pins qu'havia demanat sa Junta aquest mateix any l'es fallo d'es Governador, i que ben espressament vengueren concedits a Llorito, s'Ajuntament de Sineu sen apoderà. Se va incoar un altre expedient; i sa Direcció general de contribucions, impuestos y rondes va fallar qu'aquella subasta i s'altre de 1904 corresponen a sa Junta de Llorito. Va arribar aquest fallo a mitjan agost de 1909, uns 7 mesos després de comensat s'expedient. Divon que s'Ajuntament s'apelà an es Tribunal Supremo; i ¿quant se resoldrà? ¿Hom d'esperar callant, a mans plogades, i amb una cama demunt s'altre?

Durant aquesta temporada de peripecies de sa Junta se varen moure a Sineu i Llorito unes bregues polítiques de lo mes granat qu'hey hagut dins Mallorca; pero es comensament va ser a Llorito, per sa desavenencia entre s'Ajuntament i sa Junta. No es es nostro proposit parlar are d'aquella política, mes que per lo que atany a ses peripecies de sa Junta o de sa Comuna.—Tots sabem que després d'aquella traició d'un company els amics de Sineu no prenien part en ses eleccions de sa Junta, perquè no porien treure cap vocal, ni nu ques un. Però en ses ales de Sineu i en sa seva poca... osadia, sense pagar sa cuota d'es 20 per 100, prenien part en so reparto dels aprofitaments, i moltes vegades en mes sòrt qu'els altres. ¿Quantis n'hi hà qui recorden ses grosseries d'alguns ben coneguts! Un deya, ja p'es carré, es dia de repartir ses llonyes baixes, en molta sal i gracia... de grosseria, però. «¡A cercar llenya s'ha dit!» Un altre deya dins sa plassa, i per tot:—¡Noltros en llei o sense llei!—Aquest mateix en certa ocasió deya fort a un sort dels seus, i a fi de qu'heu sentissen altres:—¡No hey-hà que temer!, m'han dit que la mitat dels nostros vots valen mes que doble dels altres!; i aquell sort contestava també fort:—¡I la crec! Ja

(CONTINUARÀ)

EXCLUSIVA

-9-

Com atravessà l'Atlàntic en Geroni Brines? VII

Anclamos a la entrada del Golfo de Paria "al Sur de Trinidad". Descansamos toda la noche. Fue una de las noches más tranquilas del viaje, a pesar de los fuertes vientos que tuvimos; pero, en fin, ni nos dimos cuenta de ellos, hasta que a la mañana siguiente pudimos comprobar que la embarcación había arrasado el ancla más de cuatrocientos metros debido al fondo fangoso del Golfo.

Proseguimos el viaje, adentrándonos en el Golfo, pero al cabo de unas millas nos volvimos a encontrar con corrientes en contra, no había manera de avanzar ni un solo metro; fue entonces cuando intentamos volver atrás; es decir, salir del Golfo y dar la vuelta a la Isla, pero al pensar el peligro que habíamos sufrido el día anterior con el fuerte temporal que tuvimos, decidimos hacer frente a aquellas fuertes corrientes, pero al ver que la carta cartográfica no marcaba, fuimos costeando la isla de Trinidad por el interior del Golfo sin entrar en ningún puerto. Nos pasábamos las noches descansando y cuando venían las corrientes anclábamos y esperábamos; de esta manera estuvimos 10 días. Entre los cinco tripulantes y pasajeros que éramos, empezaron las discusiones; ya no había palabras aceptables, el respecto se había terminado hasta el punto de que dos días antes de llegar a Puerto España (capital de Trinidad, colonia inglesa) el Gallego y Núñez armaron una discusión, el Gallego cogió un puñal para clavárselo por la espalda, pero gracias a nuestra prontitud logramos

quitárselo y como merecimiento le dimos el castigo merecido atándolo a un palo mayor, pero al cabo de un rato de verle sufrir decidimos desatarlo diciéndole que si volviera a hacer algo parecido su destino sería el fondo del mar ya que los demás no estábamos decididos a sucumbir y naufragar.

Al cabo de dos días llegamos a Puerto España. Pasamos una noche sin dar cuenta a las autoridades. Aquella misma noche comocimos a algunos marineros de allí, les cuales se admiraron del viaje que habíamos hecho.

Al día siguiente nos presentamos en la Gaceta de Sanidad. Allí explicamos el motivo de nuestro viaje y que queríamos hablar con nuestro cónsul. Al cabo de un rato vinieron las autoridades y nos trataron de comunistas por lo que no querían saber nada de nosotros, dándonos dos horas de tiempo para abandonar la Colonia, nosotros les contestamos de que si querían podían quitarnos la embarcación pero que nosotros necesitábamos el suficiente tiempo para, al menos, prepararnos de víveres. Entonces decidieron hacernos más preguntas y pudieron comprobar que lo único que buscábamos era trabajo y comida y nada, en absoluto, de política. Más tarde vinieron los periodistas haciéndonos un reportaje sobre el viaje y recaudando fondos para poder comer. Al cabo de dos días volvimos a reanudar el viaje, guiándonos una lancha hasta la salida del estrecho para poder coger bien los vientos y las corrientes. Al final quedamos muy agradecidos de aquellas gentes y de lo bien que se habían portado con nosotros.

(CONTINUARA)

COL-LABORACIONS

*Cossos, normes, sistemes i...
persones.*

Estam submergits dins un sistema econòmic baix unes normes determinades i una política específica. Aquestes dues perspectives van paral·leles una vegada ja ben superades les doctrines del "laissez faire, laissez passer".

Un canvi dels factors polítics duen una modificació ascendent del sistema econòmic, encara que una ideologia dins una política antagonica pugui molt bé anar endavant degut a circumstàncies poc comprensibles però que existeixen. Aquí no hi valen els estudis ecològics entre la relació que hi ha entre els sers vius i el seu medi. La psicologia ecològica que estudia els individus en funció del seu medi ambient físic i sociocultural, es troba amb serioses dificultats a l'hora d'englobar aquests "animals polítics estravagants". Llàstima per ells i llàstima per nosaltres.

Quants de pecats es cometen en nom d'aquesta paraula artificial degenerada: els dotbers? I malgrat això als ulls de la societat amb la cara tapada, aquest són els grans homes, els ídols, exclusivament perquè darrera ells hi ha muntanyes de diners. Egoisme, massa egoisme per un cos sense ànima. Es valora més el que es té que el que es val, encara que això que es té s'hagi aconseguit fent d'animal polític únicament.

Els han perdut la noció de la pau, de la solidaritat, de l'amor... i les tenim enveja. Ells són incapassos de agonollar-se i demanar perdó, les és impossible xerrar generosament perquè per enmig no hi ha dotbers. Pobres rics materials! i res més. Molt poc, per cert. Han oblidat la vida... dels demés i han fet de la seua un símbol degenerat i pudrit.

El poeta Cheng Chu-yu, ens diu amb aquests immortals versos:

"Deixaré al temps que es retirí de la meua
vida/
I proclamí la pau entre el dimoni i els deus.
Embeino lentament l'espasa de la meua mirada
I tanc els ulls als mars i a les estrelles.
Oblidat per l'univers;
Oblidant el bé, oblidant el mal,
Sóm més gran que l'infinit
I més petit que un gra d'arena."

FELIP MUNAR I MUNAR

*Aquí he vist las fiestas
per Maria Oliver.*

En las Fiestas de Lladre de Sto Domingo me lo pasó muy bien. El viernes salió el demonio, por la tarde, y por la noche hubo juegos artificiales. El sábado también salió el demonio, y me gustó más porque era muy gracioso; aunque corría mucho. Por la noche hubo verbena con los grupos Kuang y Rey Negra. El domingo hubo un llamamiento a los viles por la mañana, por la tarde hubo carreras y cintos. Estas carreras de los pequeños me gustaron mucho, especialmente porque siempre que corría ganaba, por la noche hubo comedia y me

questó mucho aunque
 ni quedaban más las
 del año pasado. Como
 va el último día de
 fiestas después de la
 comedia hubo la tra-
 a zinal que por cierto
 parecía en terremoto -
 Maria Oliver

*Diàlegs dins les fosques del
 no-res (II)*

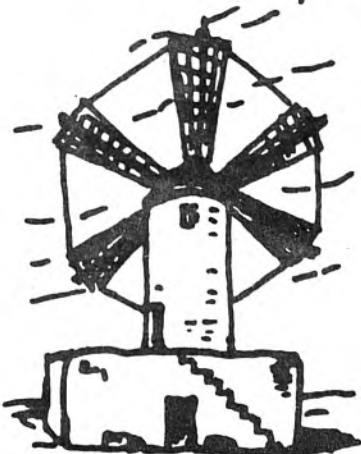
l'assusta la soletat, la fosca, el no-res.
 l'assusta perquè malgrat la teua aparent
 seguretat tens por. És que por, angustia,
 perquè es tracta d'una por sense objecte.
 és aquesta traga impressió de córrer un pe-
 rill indefinit davant les teues pròpies pul-
 sions.

Tu encara no has comprès que tal vegada to-
 tes les coses terrorífiques no són més que
 coses no socorrides i que esperen el nos-
 tre socorriment.

I mentres tant t'esforces en voler demos-
 trar que ets feliç. Que ho pots tot. I es-
 tàs desesperat per omplir els eters buits
 que assoten el teu sec cor.

Beneit. I tu a la fosca, al no-res, enmig
 d'aquestes beneitures que dius ho arregla-
 ras tot. Por? Por? Jo? A qui he de tenir
 por jo. La fosca i el no-res serà per tu
 que no hi veus...

Felip Munar.

ESPAI OBERT

Fa un parell de números,
 En Felip Munar arribava en la se-
 va "Visió crítica del marxisme"
 a la següent conclusió: "El ma-
 terialisme històric resta pura
 teoria".

Per arribar a tan gosada
 conclusió, En Felip Munar no ha
 criticat per res el materialisme
 històric sinó que s'ha basat en
 falles d'estretègia revolucionà-
 ria marxista. Veiem-lo:

Com diu molt bé ell, el
 materialisme històric és la doc-
 trina que posa a la base del
 desenvolupament de la història
 el fet econòmic. Ara, donem-li
 també que les revolucions no
 es degueren al desenvolupament
 de les forces productives sinó
 a les grans guerres.

Un mínim coneixement de
 la història ens dirà que les
 dues grans guerres tenen com a
 causa: la primera, una fase
 expansiva del capitalisme en
 necessitat de nous mercats i ma-
 tèria prima, el que dona com a
 resultat el colonialisme, i
 l'altra, la fase depressiva del
 capitalisme al 29 que va propi-
 ciar la pujada dels feixismes.
 I aquestes causes, ¿són o no
 són fets econòmics que aplegats
 amb la guerra varen crear una
 conjuntura adequada per la revo-

lució?

En quant a que la revolució no es donàs a un país industrialitzat, es deu en moltes ocasions a l'emboirament de conciències per la societat de consum. Endemés, hem de pensar que durant l'entreguerra una onada revolucionària va recórrer Europa però fou durament reprimida.

Avui per avui, tan sols el materialisme històric amb totes les seves falles ens permeteix interpretar la història d'una manera total i racional, essent utilitzat per tots els historiadors de prestigi: Fontana, Vilar, Tuñón de Lara, Soboul, entre molts d'altres.

¿Tal vegada l'autor dels articles ha trobat un mètode millor?

Tomeu Picornell.

PERSONATGES

*L'amo En
Sebastià
Rei.*

Aquest es pai d'aquest mes està dedicat a un home del qual podem dir que ha dedicat tota la vida a fer feina. Avui, víctima de la ~~seua~~ avançada edat, solsament es pot dedicar a veure passar les hores assegut a una cadira davant

la granja de Sa'n Nina, o com molts d'altres vellets a veure la T.V.E.

Aquest home del qual parlarem es

L'AMO EN SEBASTIÀ BELTRAN "Alias l'amo en Sebastià REI".

REDACCIÓ.- L'amo en Sebastià, quants d'anys teniu?

SEBASTIÀ.- Crec que són 86 o 87.

R.- Tens entès que vos ereu l'únic mecànic i rellotger que hi havia a Lloret?

S.- Efectivament, així era.

R.- Quants d'anys teniu quan començareu a fe de mecànic?

S.- No me'n record, només sé que era molt jove.

R.- I com n'aprengueru?

S.- En vaig haver de prendre tot el com tu saps. Jo feia feina a Son Brondo i quan dugueren el primer tractor només em digueren les quatre coses més importants, així que em vaig haver de prendre ben tot solet.

R.- Què no era el primer tractor que hi va haver a Lloret?

S.- Sí, i el primer de Mallorca, que jo sàpigues. Era un tractor "clac-trac", és a dir, que en vers de du rodes de goma, duia cadenes. Després, més envant, dugueren un "Ebro".

R.- Quants d'anys estareu a Son Brondo?

S.- Toata la vida. Dels 18 anys fins als 70.

R.- S'espanyaven molt els tractors?

S.- Sí que s'espanyaven, però ben aviat vaig saber com arreglar-los.

R.- Com hi anaveu a Son Brondo?

S.- A la primeria sempre hi estava, després quan em vaig casar hi anava a peu cada dia, partia de ca nostra abans de sortir el sol i tornava en fosca negra. Després d'uns parell d'anys em vaig poder comprar una bicicleta

ta i hi anava amb ella.
 Recordau cap anècdota que vos passàs amb el tractor?
 Una vegada ploquant, el tractor estava enmig de la finca i quan el vaig anar a treura, la cadena s'enganxa a la cam de les calçons i els em va esqueixar.
 En tants d'anys de feina, vos degueren fer milionari...

?
 Què més sabieu arreglar?
 També era el mecànic del coche de l'amo i de les batadores.
 Com aprengueren a fer de rellotger?
 També em vaig aprendre tot sol.
 Vos en duien molts a arreglar?
 Tots els de Llorito.
 Quan els arreglaven?
 Els Diumenges.

Fent tantes hores de feina i sapiguent fer tantes coses, devia guanyar molt...
 Guanyava com un altre qualsevol, o tal vegada, manco.
 Quina quantitat?

Molt poc. Primerament manco d'una pesseta de jornal, crec que eren dos o tres reials. Llavors els darrers anys guanyava unes 2.000 pessetes mensuals.

Bé, l'amo en Sebastià, que Deu vos do molts d'anys encara per viure i que els disfruteu amb salut.

- Els que Deu vulgue.

- Adeu. Gràcies.

- Adeu.

BUTLLETÍ INFORMATIU

C/ La Fuente, 2

Nº 10 SETEMBRE DEL 1980

Director: Pau Bibiloni Jaume

COL.LABORADORS: Joan Jaume Ramis. Joan Jaume Beltrán. Mateu Fiol Miquel Mulet, Antoni Niell Tomeu Picornell, Andreu Ramis. Felip Munar. Llorenç Vallcaneras. Llorenç Coll. Miquel Coll. Sebastià Amengual, Joana Bibiloni, C.B.B. R.M. Mn. Llorenç Vanrell.

Nota de la Redacció: Les opinions expressades en els articles i col.laboracions publicades dins aquest butlletí, manifesten la forma de pensar dels seus autors, però no necessàriament la dels que en ell treballen.

Així mateix, feim saber que en aquest butlletí hi ha un ESPAI OBERT perquè els lectors puguin expressar la seva opinió.

La Redacció respectarà la llengua en què siguin escrits els articles o col.laboracions.

LLORITA EXPRESSA LA TEVA OPINIÓ !!!

COL.LABORADORS HO SOM TOTS !!!

Tots els que vulgueu ajudar econòmicament a la revista ho podeu fer de la següent manera:

a) Depositant els doblers a la Llibreta d'Estalvi nº 769-41 de "La Caixa de Pensions per a la Vellesa i Estalvis".

b) depositant els doblers a la Rectoria. Cada número costa aproximadament unes 50 pts.

COL.LABOREN EN AQUESTA EDICIO

Forn de SA PLAÇA
 Forn NOU
 Conestibles JAUME
 Conestibles CATALINA MUNAR
 Conestibles CA'N DAVIU
 Conestibles FERRER

BANCO DE BILBAO
 BANCA MARCH
 Bar CA NA PERICA
 Bar CA'N PUXET
 Bar ES POU
 S'ESTANC
 MERCERIA JESÓS

Foto-Cinema SET-ART. C/ Major,14 Sineu
 LA PRIMAVERA. Tenda de Robes
 Piensos SAN ISIDRO
 Piensos HENS. Distribuïdor: Miquel Coll
 FARMACIA. Ldo. Gaspar Llopis
 TOCINERIA Andrés Pol
 TALLER MECÁNICO Rafael Gelabert Ferriol

C/ Zornoza,9 Sineu

Tlf. 52 00 44

PÀGINA D'HUMOR *per Mateu Fiol.*

Això és un beneit que va a una tenda i demana:

-Bada, buli guli de pipàs

I contesta el tender:

-Una bossa de què?

Això és un gaperut que va pel carrer cantant:

"Madresita del alma querida, en mi pesho yovo una flor"

I un "pasota" que passava per devora, li diu:

-I darrera, què dus, es test?

Un coix va a San Fermín i com no pot córrer davant es bous, decideix córrer darrera. A mitja carrera, un bou dona sa volta, i sa gent que se dona compte comença a cridar:

-Es coix, ah, es coix!

I es coix replica:

-Cabrons, deixau que sigui ell qui trii, no?

Un boig està pegant cops amb es dits a una pedra; aleshores arriben uns visitants i li demanen:

-Es això es manicomi?

-No, senyor, això són ses oficines.

Entra un home a un compartiment de tren on només hi ha dues monges. S'home va a seure's quan de sobte sent:

-Ets ous, ets ous.

S'home se dona compte de que anava a seure's damunt un paquetet i diu:

-Vaja, casi l'aig una tortilla amb la capsa d'ous.

Al que responen les monges:

-No, si són agulles.

Un policia de tràfic s'acosta a un carro i diu:

-Senyors, no duen vostès llum de darrera.

Es d'és carro miren, i un d'ells diu:

-Tornem, ché, que ens ha caigut l'àvia amb l'espelma encesa.

Un repartidor derrapa a una curva, la furgoneta tomba i tota sa càrrega d'ous se fa truita.

Déu meu! Déu meu! Quina desgràcia Me penjaré, me penjaré!

Passa una senyora i li diu:

-P'ets ous?

-No, senyora!, p'es coll.

Va un "pasota" p'es carrer i se li acosta un home que li demana:

-Escolti, general Mola?

-Homo, doncs si, però mola més capità general.

-Me dona un kilo de galletes?

-¿"222"?

-Es igual, ses que entrin.

-Té vostès hora?

-No, gràcies, no fum

-Ah, és que com li he vist sa pinta dins sa butxaca!

-¿Me da un yogur?

-¿"Danone"?

-¿Danone va ser?, del frigorífico.

-Veus aquells núvols grans allà, enfora?

-Sí

-Idò sempre que aquests núvols apareixen allà en dissabte, el dia següent... és diumenge.

A una oficina:

-El seu nom, per favor.

-Iñaki Iturribegorrikoerrotakoetxea.

-Amb b o amb v?

-Pep, donem una besada.

-No

-Venga, Pep, donem una besada.

-Que no, que no

-Ho, Pep, si totes les parelles ho fan.

-Si, però no de guàrdies civils!

HAGASE

SOCIO PROTECTOR

ES PI GROS

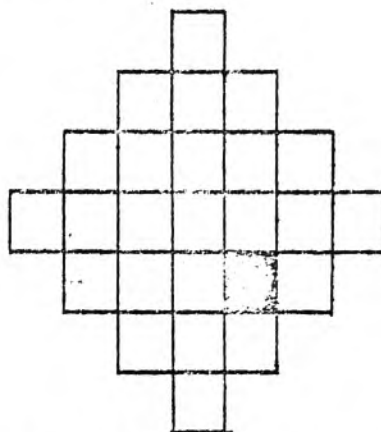
Per descobrir qualsevol cas de roba, assassinat, espionatge, etc., cal relacionar molt bé les poques pistes que se tenen. Aquest mes en farem un de fàcil.
QUI ROBA EL BERENAR DE A.S.G.?

NOM	LLINATGE	OFICI	EDAT

- Pistes:
- 1-GUILLEM i AGUILO són més joves que TONI
  - 2-L'ESTUDIANT i EN LLINAS van d'excursió junts.
  - 3-El de 23 anys no és EN GUILLEM
  - 4-EN RAMON és més alt que EN FRAU
  - 5-EN PAU té 19 anys
  - 6-EN RAMON és més jove que EN RAMIS
  - 7-EN FRAU no és MESTRE
  - 8-EL PICAPEDRER i el DEPENDENT no poden veure EN RAMON
  - 9-El de 18 anys va prendre el berenar a A.S.G.
  - 10-EL DEPENDENT és 6 anys més vell que EN GUILLEM
  - 11-EN RAMIS i N'AGUILO no passaren de l'E.G.B.
  - 12-EL MESTRE és més vell que EN PAU

Nota: Per ser la primera vegada, diré que les pistes "clau" d'aquest cas són la 8 i la 11. Això no vol dir que les altres siguin imprescindibles.

CRUCIGRAMA:

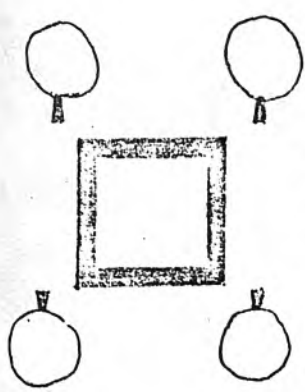
- HORIZONTALS:** 1-Cinquanta 2-Cabell
 3-Col·locar 4-Posar límit 5-Gust i sabor que se percibeix en els menjars
 6-Abreviatura de Ràdio Nacional d'Espanya 7-Vocal
- VERTICALS-** 1-Consonant 2-Sòl de qualsvulla habitació 3-Lloc a on hi ha pomers 4-Fa una ferida o una lesió
 5-Igual (al revés) 6-Igualtat de nivell 7-Consonant

SOLUCIONS AL PASSATEMPS ANTERIOR

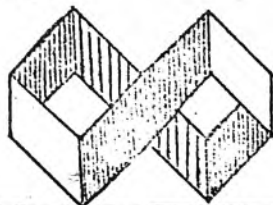
- SOPA DE LLETRES:**
 D'esquerra a dreta: SON BOLO, SA FONT
 De dreta a esquerra: LLORAC
 Cap amunt: SON BRONDO
 Cap avall: SON GELABERT, DEL RAS, SA CA
 SANOVA, SON MAS
 En biaix: SA COMUNA, SA RIBA

- CRUCIGRAMA:**
 -HORIZONTALS: 1-paparra 2-ase 3-salpicó 4-os---am 5-luxe---le 6-a: 7-repassa
 -VERTICALS: 1-pesoler 2-asu 3-pal---xap 4-aspresa 5-rei 6-cal 7-anomena

ENGINY:
 Se col·loquen dues monedes en una balança. Si pesan igual, la tercera és la lleugera. Si no pesan igual, la de manco pes és la lleugera.

AQUEST DIBUIX REPRESENTA UN SAFAREIG I QUATRE ARBRES COM AMPLIARIES EL SAFAREIG AL DOBLE, MANTINGUENT LA MATEIXA FORMA QUADRADA I SENSE TOCAR ELS ARBRES?

DARRERA NOTICIA (PARRÒQUIA)

Quan la revista anava a imprimir-se, s'ha fet una setmana de feina a les obres. Durant aquesta primera setmana s'ha fet la teulada de la Rec-toria, ajudant 12 persones i posant el següent material:

16 bigues, 53 teulerers o bovadilles, 1472 teules velles i 352 teules noves.

També s'ha començat l'escenari, vestuaris i cisterna del Centro

L'edició d'aquest butlletí ha rebut l'ajuda de:

CAIXA DE PENSIONS

"la Caixa"